

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA BİLGİSAYAR DERSİNE YÖNELİK YÖNETİCİLERİN VE ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ (ANTALYA İLİ ÖRNEĞİ) *

İlhan Günbayı**
Gülay Türkmen***

ÖZ

Bu makalede Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında bilgisayar dersine yönelik yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırmacılar tarafından 5'li Likert tipi 15 maddelik ve dört faktörlü bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçeğin yapı ve ölçüm geçerliliği için açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Araştırmanın evrenini 2009-2010 yılında Antalya ili 5 merkez ilçesinde görev yapan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 178 ilköğretim okulunda çalışan 4935 yönetici ve öğretmen oluşturmuştur. Anket, Antalya ilinin 5 merkez ilçesinde yer alan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 44 ilköğretim okullarında görev yapmakta olan 119 okul yöneticisi ve 1059 öğretmen olmak üzere 1178 katılımcıya uygulanmıştır. Elde edilen verilerin sonuçlarına göre, yöneticilerin ve öğretmenlerin yaşı ve hizmet yılı arttıkça bilgisayar dersinin önemine dair olumlu görüş düzeyinin azaldığı, yine yaş değişkeninde bilgisayar sınıfının yeterliliği boyutunda düşük yaş grubundaki öğretmen ve yöneticilerin görüşlerinin, yüksek yaş grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinden daha olumlu olduğu bulunmuştur. Araştırmada yöneticilerin ve öğretmenlerin bilgisayar dersine yönelik görüşlerinde en yüksek oran bilgisayar öğretmenin kendini geliştirmesi, en düşük oran ise bilgisayar dersinin gereksinimleri karşılaması boyutlarında saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar teknolojisi, İlköğretim Okulları, Öğretmenler, Okul Müdürleri

TEACHERS' AND PRINCIPALS' VIEWS ON COMPUTER TECHNOLOGY CLASSES IN COMPULSORY SCHOOLS (A SAMPLE OF ANTALYA PROVINCE)

ABSTRACT

The aim of this study was to analyze the views of teachers and administrators on computer technology classes in compulsory education. In order to analyze the views of teachers and administrators on computer technology classes in compulsory education, a likert typed 5 scaled questionnaire consisting 15 items was developed by the researchers. The exploratory factor analysis and confirmatory factor analyses were done to test structural and measurement validity of the scale. The study population consisted of 4935 teachers and school directors serving 178 public elementary schools within the city of Antalya and its districts during the 2009-2010 academic year. Questionnaires filled out by 1178 participants 1059 of whom were teachers and 119 administrators serving at 44 public compulsory schools were evaluated. According to the findings of the study, the older the teachers and administrators got and the longer they served, the less they thought of the importance of the computer technology classes, hence younger and teachers and administrators with less seniority had more positive thoughts on the course than those older ones and the ones with more seniority. In the study, teachers and administrators perceived self development as the highest and meeting the requirements as the lowest in terms of their views on computer technology classes.

Key Words: Computer technology, Compulsory education schools, teachers, principals

1. GİRİŞ

“Büyük ve yoğun insan toplulukları, aşırı hareket, dinamizm, hızlı değişme, bilimsellik ve ileri teknoloji çağımızı karakterize eden başlıca niteliklerdir Bilim ve

* Bu çalışma Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir ve bu makale 2011'de savunulan “İlköğretim Okullarında Bilgisayar Dersine Yönelik Yöneticilerin ve Öğretmenlerin Görüşlerinin Belirlenmesi (Antalya İli Örneği)” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Doç. Dr. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı

*** Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Programı.

teknolojinin etkisiyle siyasi düzeyde teknokrazi, sosyal yaşamda toplumlararası bütünleşme, ekonomik alanda uluslararası örgütlenme ve rekabet yönünde büyük gelişmeler” günümüzde çok yoğun bir şekilde yaşanmaktadır (Alkan, 2005, s. 9). Günümüzde toplumsal, siyasal, ekonomik, endüstriyel, teknoloji gibi her alanda hızlı bir değişim yaşanırken insanoğlu da bu değişim sürecinde kendine bir yer edinebilmek amacıyla, yeni kaynaklar yaratarak, teknolojiye sahip olabilmek çabası içerisinde girmiştir. Bunun için de insanoğlu kendisini gelişen ve değişen toplum düzeni içerisinde bilgiye değer veren, bilgiyi kullanmasını bilen ve bilgi üretebilen bir birey olarak yetiştirme eğilimindedir. Bu bağlamda bilgiyi arayan, bilgiye ulaşmanın yollarını bilen, ulaştığı bilgiyi sadece kullanmakla kalmayıp, bu bilgilerden yeni bilgiler üreten insan toplulukları bilgi toplumunu meydana getirmektedir (Numanoğlu, 1999a, 1999b, s. 341-350).

Bilgi toplumuyla, temeli bilgi ve bilgi teknolojilerine dayanan, hizmet sektörü öncülüğünde, nitelikli insan faktörünü öne çıkaran, yaşam boyu öğrenmeyi gerekli kılan, bilginin ve bilgi teknolojilerinin toplumun her alanında kullanılabilmesine olanak tanıyan, bilgi ve iletişim teknolojileri ile toplumu ekonomik, siyasi, kültürel ve sosyal açıdan sanayi toplumu yapısından farklı kılan toplumsal bir yapı anlaşılmaktadır (Daştan, 2008, s. 9). Bilgi toplumu; bilginin temel olduğu, insan gücünün büyük oranının bilişim teknolojisi alanında çalıştığı, sosyo-ekonomik ve kültürel yapılarında buna göre şekillendiği bir toplumsal süreç olarak da tanımlanmaktadır (Aytaç, 2006, s.11).

Değişmeyen tek şeyin değişim olduğu günümüzde, çevre sürekli gelişmektedir. Buna paralel bir şekilde değişen bir çevrede yer alan örgütlerdeki bilgiler de sürekli değişmektedir. Her değişen bilginin elde edilmesi, kullanılması, paylaşılması, depolanması ve yenilenmesi gerekmektedir. Diğer yandan da Bilişim Teknolojisi (BT) de çok hızlı bir şekilde değişim göstermektedir. Her yenilenen teknolojiye ise, bilginin elde edilmesi, kullanılması, paylaşılması, depolanması ve yenilenmesi aşamalarında yararlanılması, değişen çevre koşullarına daha hızlı adapte olunmasını sağlayacaktır. Bu anlamda bilgi yönetiminde BT’den faydalanılması, örgütlere hız ve kolaylık sağlayacaktır (Türkoğlu, 2007, s. 22). Bilgisayar teknolojisi dünyada 1970’lerden itibaren hizmet sektöründe verimliliği artırmak amacıyla etkin bir biçimde kullanılmakta ve bilgisayar teknolojisinin kazanım ve kullanıma gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde büyük kaynaklar ayrılmaktadır (Duby, 1994, s. 10-12; Malouf, 2001, s.10-12). Günümüzde bilgiye ulaşmak eskiden olduğu gibi uzun ve maliyeti yüksek uğraşları gerektirmemektedir. Bilgisayar ve internet sayesinde her türlü bilgiye anında ulaşılabilen ve bu durum da yönetim için gerekli bilgiyi elde etmenin ve kullanmanın maliyetini düşürmektedir (Aydoğan, 2002, s. 61).

Bilgisayarların eğitim kurumlarına girmesi ve kullanılması pek çok kolaylık sağlayacaktır. Bu konuda, “öncelikle eğitim kurumlarında bulunan yöneticilerinin teknoloji becerileri ve entegrasyonu konusunda bilgi ve yeterlikleri etkili öğretimsel liderlik rolleri bakımından son derece önemlidir” (Macaulay, 2008, s. 2952-2957). “Bilgi çağının gereklerine göre, eğitim sisteminde meydana gelen bu değişimlerin okullardaki uygulayıcısı olacak, eğitim çalışanlarının bu değişim sürecine uyum sağlamaları için gerekli yönlendirmeyi yapacak ve yeni eğitim anlayışına göre ihtiyaç duyulan öğrenme ortamlarını hazırlayacak olan okul yöneticilerinin konuyla ilgili yeterlikleri, okulun bilgi üretme merkezi olması” bakımından da son derece önemli olduğu söylenebilir (Ergişi, 2005, s. 4). Bilgisayarlar öğretim ortamlarının, farklı etkinliklerle zenginleştirilmesi ve öğrencinin başarıya ulaşmasında önemli bir etken olarak kabul edilebilir. Öğretme ve öğrenme etkinliklerinde görsel öğeler kullanılarak yapılan anlatımın sadece kelimeler kullanılarak yapılan bir anlatıma göre üç kat kadar daha fazla etkili olabilmektedir (Aytaç, 2006, s. 160). Bilgisayar teknolojisi hem görsel hem de işitsel unsurları bir arada sunarak, öğrencinin daha yüksek düzeyde öğrenmesinde etkili bir araçtır (Mercan, Filiz, Göçer, ve Özsoy, 2009, s. 369-372). Bilgisayar

teknolojisi sayesinde dersleri grafik, tablo, animasyon, ses, hareket ve görüntü ile besleyerek, daha fazla öğrenci kitlesine ulaşım daha etkili çalışmalar yapılabilir (Şimşek, 2002, s. 57-58). Keser (1988) bir eğitim aracı olarak bilgisayarların eğitim açısından üstün yönlerini sekiz maddede özetlemiştir: “(1)Etkileşimli bir araçtır, öğrenci bilgisayar karşısında denetim yetkisini kullanmayı öğrenir, (2) Büyük bir esnekliğe sahiptir, etkin bir pekiştiricidir, sabrı sonsuzdur, (3) Yazı tahtası, ders kitabı kadar geneldir. Yazı, çizim, grafik, sayı, renk, ses, vb. çok çeşitli bildirim simgesini durgun ya da hareketli olarak kullanabilir ve çeşitli kaynaklardan yararlanabilir, (4) Uygun biçimde hazırlanmış her çeşit programı kullanabilir, (5) Ders yazılımlarında çok değişik sürprizlere yer verilerek eğitimi zevkli ve ilgi çekici hale getirebilir, (6) Bireysel öğretimde ve grup öğretiminde kullanılabilir, (7) Programlı öğretimin dayandığı ilkelerin uygulanmasına hizmet edilebilir, (8) Öğrencinin sorulara verdiği cevapları kaydeden, istenildiği an sonuçları bildirebilen essiz bir sınav aracıdır ve soru da üretebilmektedir” (Keser, 1988, s.73).

Eğitimde bilgisayardan çeşitli alanlarda faydalanılmaktadır. Bu alanlar beş temel grupta toplanabilir: “(1) Eğitim araştırmaları, (2) Eğitim hizmetlerinin yönetimi (yürütülmesi), (3) Ölçme değerlendirme ve rehberlik- danışmanlık hizmetleri, (4) Bilgisayar eğitiminde ve öğrenme- öğretim süreçleri” (Hızal, 1989, s. 27).

Ülkemizde ve yurt dışında okullarda görevli yönetici, öğretmen ve öğrencilerin bilgisayar teknolojisine ve bilgisayar teknolojisi derlerine karşı tutumları inceleyen birçok araştırma yapılmıştır. Yurt içi ve yurt dışı kaynaklar incelendiğinde araştırmalarda daha çok; çeşitli öğretim kademelerindeki öğrencilerin, öğretmen ve yöneticilerin bilgisayar kaygısı, bilgisayara yönelik tutumları, bilgisayar okur-yazarlığı ve bilgisayar kullanma becerisini etkileyen çeşitli faktörlerin ele alındığı, göze çarpmaktadır. Bilgisayar dersine yönelik araştırmalarda ise; bilgisayar öğretmenlerinin meslekleri ile ilgili görüşleri, bilgisayar derslerinde öğrenme-öğretim süreçleri, bilgisayarın öğrenciler üzerindeki sosyal etkileri gibi konuların yanı sıra öğretmen adaylarına verilen bilgisayar dersleri, bilgisayar derslerinde bilgisayar destekli öğretimin uygulanışı, bireysel ve grupla öğretim yöntemleri, geleneksel ve on-line yürütülen derslerin karşılaştırılması, internet öğretimi gibi konuların ele alındığı görülmektedir (Salahia, 1991; Rozen ve Weil 1995; Durndell ve Haag 2002; Erkan 2003; Çelik ve Bindak 2005; Link ve Marz 2006, Bektaş 2006; Toprakçı, 2007; Li 2007; Kural, 2007; Uslu 2008; Şen 2009; Berkant ve Efendioğlu, 2010; Tekindal, Ertekin, ve Tekindal, 2010; Ursavaş, 2010; Günbayı ve Cantürk, 2011).

Bu çalışmada ise Antalya ili merkez ilçe örnekleminde, bilgisayarların eğitime katkısı irdelenerek ilköğretim okullarında yürütülen bilgisayar dersine yönelik öğretmen ve yönetici görüşlerinin belirlenerek alt boyutlar ve kişisel değişkenler açısından değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda araştırmanın “Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında bilgisayar derslerine yönelik yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri nelerdir?” olarak ifade edilen problem cümlesine aşağıdaki alt problemler çerçevesinde yanıt aranmıştır:

1. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında görev yapan müdür, müdür yardımcıları ve öğretmenlerin bilgisayar derslerine ilişkin görüşleri nedir?

2. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında görev yapan müdür, müdür yardımcıları ve öğretmenlerin bilgisayar derslerine ilişkin görüşleri

- Cinsiyet
- Yaş
- Hizmet süresi değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Bu çalışmada günümüzde uygulanmakta olan ilköğretim bilgisayar dersine yönelik öğretmen ve yönetici görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Son yıllarda eğitimde

bilgisayarın kullanılmasıyla ilgili araştırmalar ivme kazanmıştır. Ancak henüz Türkiye’de bilgisayar ğretimi ile ilgili araştırma sayısı oldukça azdır ve bu nedenle yapılan her araştırma ayrı bir önem taşımaktadır. Bu araştırmanın bilgisayar ğretiminde karşılaşılan sıkıntıların giderilmesi ve gereken gelişmenin sağlanabilmesi için yapılan araştırmaları destekleyeceği ve alana katkı getireceğine inanılmaktadır. Bu doğrultuda öncelikle bilgisayar derslerine yönelik ğretmen ve yöneticilerin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan kullanışlı ve güvenilir bir ölçek geliştirilmesi amamış ardından da bu ölçeğin uygulanması yapılmıştır.

2.YÖNTEM

Araştırma, rneklem grubundaki yönetici ve öğretmenlerden toplanacak görüşlere dayalı betimsel bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini, 2009–2010 Eğitim ğretim yılında Antalya ili 5 merkez ilçesinde bulunan 178 devlet ilköğretim okulunda görev yapmakta olan 4935 ilköğretim okulu yöneticileri ve öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu evren içindeki tüm ilköğretim okullarına anket uygulanması planlanmış, ancak maliyetin ykseklieği ve zaman darlığı nedeniyle evrenin tamamına ulaşmak mümkün olmadığından örnekleme yoluna gidilmiştir. Örneklem grubunun oluşturulmasında tabakalı örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Bu nedenle Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından oluşturulan 11 eğitim bölgesi evrenin tabakaları olarak tanımlanmıştır. Resmi ilköğretim okullarında görev yapan ğretmen sayısının en az 30 olması kararlaştırılmıştır. Bu nedenle her bir tabakadan basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle ğretmen sayısı 30’un üzerinde olan 4 okulun örnekleme girmesi kararlaştırılmıştır. Her eğitim bölgesinden farklı okulların ele alınması, örnekleme okulların heterojen bir yapı göstereceği öngörüsünden kaynaklanmıştır. Sonuç olarak, 2009–2010 Eğitim ğretim yılında Antalya ili merkez ile sınırları içinde bulunan 11 farklı eğitim bölgesinden seçilen 44 devlet ilköğretim okulunda görev yapmakta olan 36 okul müdürü, 83 müdür yardımcısı 517 sınıf ğretmeni ve 542 branş öğretmeninden oluşan 1178 kişi araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

İlköğretim okullarında bilgisayar dersine yönelik yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinin belirlenmesine ilişkin literatür taraması yapılarak 51 maddelik taslak bir ölçek oluşturulmuştur. Maddelerin geliştirilmesi sürecinde Bektaş (2006) ’ın bilgisayar dersine yönelik ğretmen görüşlerini ölçmek için geliştirdieği Likert tipi ölçekten 34 madde, akallı (2009)’nın ilköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar tutumları ve eğitimde bilgisayar kullanımına yönelik karşılaştıkları sorunları (Samsun ili rneği) lmek için geliştirdieği ölçekten 3 madde, Peşkersoy (2004)’un ilköğretim okulu yönetici ve ğretmenlerinin resim-iş dersi ve öğretmenine karşı tutumlarını ölçmek için geliştirdieği likert tipi ölçekten esinlenerek 2 madde, araştırmacılar tarafından da 11 madde eklenerek oluşturulmuştur.

Madde havuzunda yer alan maddeler uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşü ile envanterin kapsam geçerliğinin sağlanması amaçlanmıştır. Alan yazın ve uzmanlardan elde edilen bilgiler ışığında uygun olmayan maddeler elenerek, bilgisayar dersine yönelik ilköğretimde yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerini belirlemeye yönelik 40 maddelik taslak bir anket oluşturulmuştur. Maddeler, ayrıca iki Türk Dili Uzmanı tarafından anlaşılabilirlik, okunabilirlik ve cümle uzunluğu bakımından incelenmiştir. Hazırlanan ankete, ölçeğin uygulanacağı çalışma grubunun özelliğine ilişkin yönerge ve cevaplama seçenekleri eklenmiş ve lme aracının son şekli verilmiştir (Balcı, 2001, s. 142).

Geçerlilik ve güvenilirlik hesaplamalarında maddelerin kendi aralarındaki korelsyon değerleri hesaplamaları sonucunda her bir maddeye ait madde puanı ile ölçek puanı arasındaki korelasyon katsayıları -,103 (m6) ile ,473 (m30) arasında değişmekte olduğu bulunmuştur. Bu doğrultuda maddelerin korelasyon değerlerine bakılarak 0,20’nin altında kalan 22 madde ölçekten çıkartılmıştır. Geriye kalan 18 maddenin Cronbach Alpha İç Tutarlılık Katsayısı

0,833 olarak hesaplandığı için; bu aşamada ölçekte yer alan 18 maddenin gerekli iç tutarlılığı sağladığı kabul edilmiştir.

Tablo 1: Maddelerin Faktör Yük Değerleri, Toplam Varyansı Açıklama Oranları ve Cronbach Alpha İç Tutarlılık Katsayı Değerleri ile İlgili Veriler

Madde No	Boyutlar ve İfadeler	α	Açıklanan Varyans	Faktör Yüğü
1.Boyut: Bilgisayar Sınıfının Yeterliliğı		,724	30,087	
17	Bilgisayar laboratuvarının temizliğı yapılırken mutlaka bilgisayar öğretmeni gözetiminde yapılmalıdır.			,704
16	Bilgisayar laboratuvarı öğrencilere ders dışında da kullanılmalıdır.			,690
18	Laboratuardaki bilgisayarlar yerleşim planı açısından eğitim öğretime en uygun şekilde dizayn edilmiş olmalıdır.			,632
20	Bilgisayar laboratuvarındaki tüm öğrenci bilgisayarlarında mutlaka internet olması gerekir.			,630
23	Bilgisayar dersinin sınavları uygulamalı yapılmalıdır.			,494
2.Boyut: Bilgisayar Öğretmeninin Kendini Geliştirmesi		,756	10,226	
2	Bilgisayar öğretmenleri sertifika programları ve seminerlerle kendilerini geliştirmelidir.			,799
5	İyi bir bilgisayar öğretmeni olmak için mesleğın gerektirdiğı uzmanlık bilgisine sahip olmak gerekir.			,774
7	Bilgisayar öğretmeni yeni teknolojik gelişmeleri sürekli olarak takip etmelidir.			,732
3.Boyut: Bilgisayar Dersinin Önemi		,686	7,593	
51	Bilgisayar dersi öğrenciyi bir nebze de olsa rahatlatır.			,716
44	Bilgisayar dersi öğrencilerin problem çözme, beklenmeyen durumlarda ortama hâkim olabilme grup içerisinde çalışabilme gibi yeteneklerini geliştirdiğini düşünüyorum.			,711
41	Günümüz bilgisayar çağıdır bu nedenle bilgisayar dersi günümüz gereksinimlerini karşılamak açısından önem teşkil etmektedir.			,677
47	Bilgisayarlarla çalışmayı bilmek, iş bulma olasılığını arttıracaktır.			,586
4.Boyut: Bilgisayar Dersinin Gereksinimleri Karşılması		,519	6,847	
21	Bilgisayar dersinin eğitim programı çağın gereksinimlerine uygundur.			,760
42	Bilgisayar dersi içerik açısından öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap vermektedir.			,743
30	Okul müdürü bilgisayar laboratuvarının tüm branşlarda kullanılması için branş öğretmenlerini yönlendirmektedir.			,589
Toplam Varyansı Açıklama Oranı		%54,752		

Elde edilen verilerle ölçeğın faktör yük yapısının belirlenmesi için açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizinin açımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi olmak üzere iki temel yöntemi vardır (Büyüköztürk, 2010). Bu çalışmada, bilgisayar dersine yönelik öğretmen ve yönetici görüşlerini belirleme envanterine ilişkin faktör analizi iki şekilde de gerçekleştirilmiştir. Açımlayıcı faktör analizi ile veri toplama aracını oluşturan

değişkenler arasındaki ilişkilerden yola çıkılarak faktör yapısını belirlemek ve maddelerin güvenilirliği hakkında bilgi sahibi olmak amaçlanmaktadır (Büyüköztürk, 2006; Şencan, 2005).

Açımlayıcı faktör analizi ile elde edilen değişken gruplarının hangi faktör ile yüksek düzeyde ilişkili olduğunu test etmede, belirlenen “k” sayıda faktöre katkıda bulunan değişken gruplarının, bu faktörlerce yeterince temsil edilip edilmediğinin belirlenmesinde doğrulayıcı faktör analizinden yararlanır (Özdamar, 2004, s. 236-266). Maruyama (1997)’ya göre doğrulayıcı faktör analizi(DFA), daha önceden tanımlanmış ve sınırlandırılmış bir yapının, bir model olarak doğrulanıp doğrulanmadığının test edildiği bir analizdir.

Çalışma grubunda 1178 veri bulunduğu için, maddelerin faktör yük değerlerinin 0.30’un üzerinde olan değerler açımlayıcı faktör analizine tabi tutulmuştur (Hair, Anderson, Tahtam ve Black, 1998, s.112). Varimax analiz metodu uygulanarak yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda, dört boyuttan (bilgisayar sınıfının yeterliliği, bilgisayar dersinin önemi, bilgisayar dersinin gereksinimleri karşılaması ve bilgisayar öğretmeninin kendini geliştirmesi) ve 15 maddeden oluşan bir ölçek elde edilmiştir. hesaplanan KMO uyum ölçüsü değeri 0,878’dir. Bu değer kritik değer olarak kabul edilen 0,70’in oldukça üzerindedir. Aynı veriler için hesaplanan Bartlett Küresellik Testi ise $X^2= 4121,541$ $p=0,000$ olup 0,001 düzeyinde manidardır. Bütün bu değerler ölçme aracının geçerliliği açısından kabul edilebilir düzeydedir.

Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda toplam varyansı açıklama oranı yüzde 54,752 olarak hesaplanmıştır. Tablo 1 incelendiğinde, ölçekte yer alan 15 maddenin dört boyut altında toplandığı görülmektedir. Birinci boyut içinde yer alan ifadeler bilgisayar sınıfının yeterliliği ile ilişkilidir. Bu boyut, beş maddeden oluşmakta ve maddelerin faktör yük değerleri 0,494 ile 0,704 arasında değişmektedir. Bu boyutun açıkladığı varyans oranı yüzde 30,087’dir. İkinci boyut içinde yer alan ifadeler bilgisayar öğretmeninin kendini geliştirmesi ile ilişkilidir. Bu boyut, üç maddeden oluşmakta ve maddelerin faktör yük değerleri 0,732 ile 0,799 arasında değişmektedir. Bu boyutun açıkladığı varyans oranı yüzde 10,226’dır. Üçüncü boyut içinde yer alan ifadeler bilgisayar dersinin önemi ile ilişkilidir. Bu boyut, dört maddeden oluşmakta ve maddelerin faktör yük değerleri 0,677 ile 0,716 arasında değişmektedir. Bu boyutun açıkladığı varyans oranı yüzde 7,593’dür. Dördüncü boyut içinde yer alan ifadeler bilgisayar dersinin gereksinimleri karşılaması ile ilişkilidir. Bu boyut, üç maddeden oluşmakta ve maddelerin faktör yük değerleri 0,589 ile 0,760 arasında değişmektedir. Bu boyutun açıkladığı varyans oranı yüzde 6,847’dır.

Bilgisayar dersine yönelik ilköğretim yöneticilerinin ve öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek için geliştirilen ölçeğinin, açımlayıcı faktör analizi gerçekleştirildikten sonra, açımlayıcı faktör analizi ile belirlenen faktörleşme yapısının doğrulanması amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır.

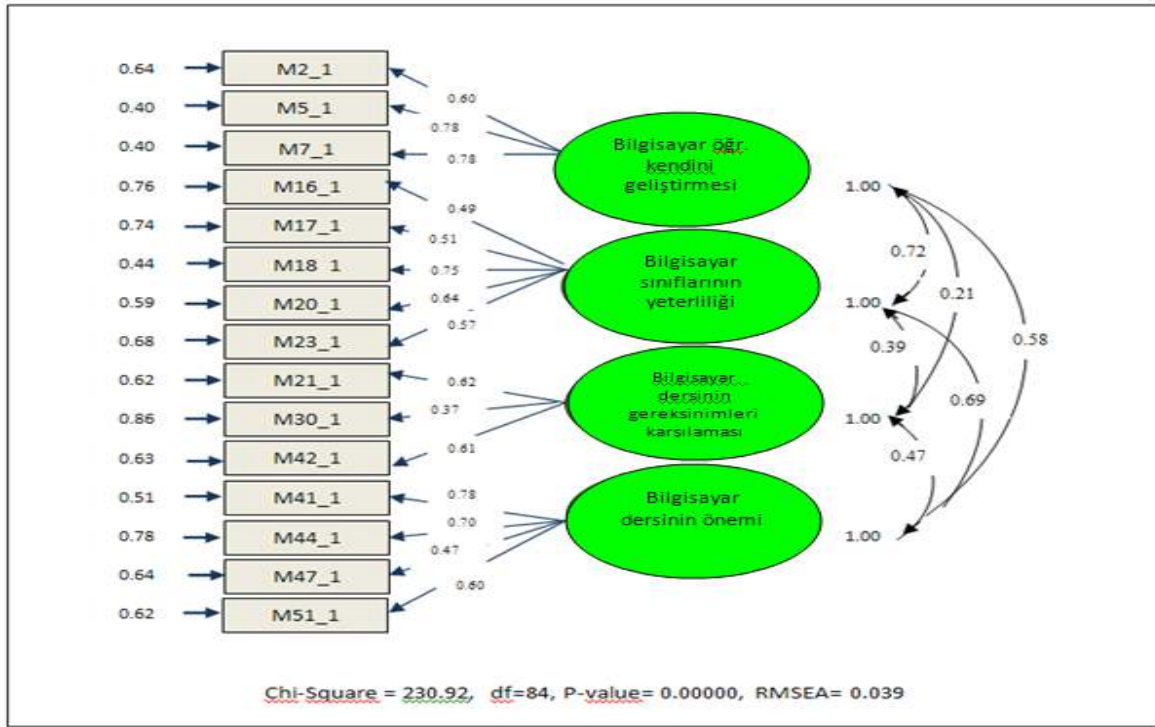
Tablo 2 ve Şekil 1’deki ölçeğin DFA sonuçlarını incelediğimizde, uyum indeksleri [$\chi^2=230.92$, $sd=84$, $P<0,001$], $(\chi^2/sd)= 2.75$, $RMSEA=0,039$, $RMR=0,044$, $GFI=0,97$ ve $AGFI=0,96$ olarak bulunmuştur. Uyum indeksleri incelendiğinde, χ^2/sd değerinin kabul edilebilir bir değere sahip olduğu ve $RMSEA$, RMR , GFI ve $AGFI$ değerlerinin ise iyi uyum gösterdikleri gözlenmiştir. Sonuç olarak ölçeğin dört faktörlü yapısı, doğrulayıcı faktör analizi ile de desteklenmiştir.

Tablo 2: Modelin Uyum İndeksleri ve Benimsenen Ölçüt Değerler

Değerler	χ^2/Sd	RMSEA	RMR	GFI	AGFI
Model	2.75	0,039	0,044	0,97	0,96
Ölçüt	2-3*	$\leq 0,05^{**}$	$\leq 0,05^{**}$	0,95 1,00**	– 0,95-1,00**

* Kabul edilebilir uyum ** İyi uyum (Schermelleh, Moosbrugger ve Müller, 2003:52).

Şekil 1: Bilgisayar Dersine Yönelik İlköğretim Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerinin Görüşlerini Belirleme Anketinin Doğrulayıcı Faktör Analizi Modeli

Veri toplama aracında “Tamamen Katılıyorum” (5), “Katılıyorum” (4), “Kısmen Katılıyorum” (3), “Katılmıyorum” (2), “Hiç Katılmıyorum” (1) şeklinde sıralanan belirli bir ifade ya da probleme katılma derecesine dayanan Likert tipi beşli derecelendirme ölçeği kullanılmıştır . Anlamlılık testlerinde $\alpha = 0,05$ düzeyi aranmıştır. Ancak $\alpha = 0,01$ ve $\alpha = 0,001$ düzeyinde ortaya çıkan anlamlı farklılıklar da gösterilmiştir.

Verilerin analizinde SPSS 10.0 istatistik paket programından yararlanılmıştır. Frekans, yüzde dağılımı, aritmetik ortalama, standart sapma değerlerine yer verilmiştir. Parametrik testlerden bağımsız ve iki değişkenli örneklem için t-testi, bağımsız ve iki değişkenden fazla örneklem için tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) (Büyüköztürk, Çokluk ve Köklü, 2010; Büyüköztürk, 2010) kullanılmıştır.

Araştırmanın güvenirlik analizinde, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısından; yapı geçerliği için de açımlayıcı faktör analizinden ve iç geçerliliği için birleşik güvenirliğinden faydalanılmıştır. Araştırmada doğrulayıcı faktör analizi, birleşik güvenirliği (yapı güvenirliği ve açıklanan varyans değeri) ve yapısal eşitlik modellemesi için LISREL 8.54 istatistik paket programı kullanılmıştır.

Demografik özelliklere (cinsiyet, görev, hizmet süresi, yaş) ve veri toplama araçlarında yer alan maddelere ilişkin betimsel analizler, frekans ve yüzde dağılımları incelenmiştir. Frekans ve yüzde dağılımları, istatistiğin ham verilerinin özetlenmesi ve takdiminde en yaygın metottur. Frekans tablolarına göre tasnif edilmiş veriler;

a) İlgili değişkenin dağılışı hakkında fikir verir.

b) Verilerin bilhassa hangi değerler etrafında veya gruplarda toplandığı daha kolayca görülebilir (Yıldız ve Bircan, 1994, s. 10 ; Büyüköztürk, Çokluk ve Köklü, 2010, s. 15-16).

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmadaki alt problemlere ilişkin bulguların istatistiksel çözümlemesi ve bunun sonucunda elde edilen bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

3.1.Görev Alanı Değişkenine Göre İlköğretim Okullarında Bilgisayar Dersine Yönelik Yöneticilerin ve Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 3’de ilköğretim okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin bilgisayar dersine yönelik bilgisayar öğretmenin kendini geliştirmesi, bilgisayar dersinin gereksinimleri karşılması, bilgisayar dersinin önemi ve bilgisayar sınıfının yeterliliği boyutlarına ilişkin görüşleri ile yöneticilerin ve öğretmenlerin görev alanları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 3: Görev Alanı Değişkenine Göre İlköğretim Okullarında Bilgisayar Dersine Yönelik Yöneticilerin ve Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi ve Tukey Testi Sonuçları

Boyutlar	Görev	N	\bar{X}	SS	SH	F	p	Anlamlı Fark
Bilgisayar Öğretmeninin Kendini Geliştirmesi	A - Sınıf Öğretmeni	517	4,0395	,80960	,03561	,757	,518	-
	B - Branş öğretmeni	542	4,0142	,82204	,03531			
	C - Okul müdürü	36	4,0926	,84932	,14155			
	D-Müdür yardımcısı	83	4,1536	,84738	,09301			
Bilgisayar Dersinin Gereksinimleri Karşılması	A - Sınıf Öğretmeni	517	2,8547	,76112	,03347	1,638	,179	-
	B - Branş Öğretmeni	542	2,8477	,77044	,03309			
	C - Okul Müdürü	36	2,9984	,73755	,12292			
	D-Müdür Yardımcısı	83	3,0233	,86202	,09462			
Bilgisayar Sınıfının Yeterliliği	A - Sınıf Öğretmeni	517	3,5440	,76198	,03351	1,639	,179	-
	B - Branş Öğretmeni	542	3,6068	,75590	,03247			
	C - Okul Müdürü	36	3,7778	,89924	,14987			
	D-Müdür Yardımcısı	83	3,6629	,91575	,10052			
Bilgisayar Dersinin Önemi	A - Sınıf Öğretmeni	517	3,3275	,76171	,03350	1,289	,277	-
	B - Branş Öğretmeni	542	3,3859	,76112	,03269			
	C - Okul Müdürü	36	3,4861	,90424	,15071			
	D-Müdür Yardımcısı	83	3,4639	,80123	,08795			

p<0.05

Tablo 3 incelendiğinde, ilköğretim okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin bilgisayar dersine yönelik görüşlerine ilişkin, görev alanı değişkenine göre bilgisayar öğretmenin kendini geliştirmesi [$F_{(3-1142)} = ,757$, $p>0,05$], bilgisayar dersinin gereksinimleri karşılması [$F_{(3-1142)} = 1,638$, $p>0,05$], bilgisayar sınıfının yeterliliği [$F_{(3-1142)} = 1,639$, $p>0,05$] ve bilgisayar dersinin önemi [$F_{(3-1142)} = 1,289$, $p>0,05$] boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Bu sonuca göre, ilköğretim okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin görev alanları bilgisayar dersine yönelik görüşlerini, davranışlarını ve bakış açılarını etkilemediği söylenebilir. Ayrıca ilköğretim okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin görev alanı değişkenine göre bilgisayar dersine ilişkin görüşleri en yüksek bilgisayar öğretmenin kendini geliştirmesi, en düşük bilgisayar dersinin gereksinimleri karşılması boyutlarında saptanmıştır.

3.2.Cinsiyet Değişkenine Göre İlköğretim Okullarında Bilgisayar Dersine Yönelik Yöneticilerin ve Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4’de ilköğretim okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin bilgisayar dersine yönelik bilgisayar öğretmenin kendini geliştirmesi, bilgisayar dersinin gereksinimleri karşılaması, bilgisayar dersinin önemi ve bilgisayar sınıfının yeterliliği boyutlarına ilişkin görüşleri ile yöneticilerin ve öğretmenlerin cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan t-testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 4: Cinsiyet Değişkenine Göre İlköğretim Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerinin Bilgisayar Dersine Yönelik Görüşlerine İlişkin t-Testi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	SH	t	SD	p	Anlamlı Fark
Bilgisayar Öğretmenin Kendini Geliştirmesi	Kadın	683	4,03	,81018	,03100	-.259	1176	.796	-
	Erkek	495	4,04	,83174	,03738				
Bilgisayar Dersinin Gereksinimleri Karşılması	Kadın	683	2,86	,74745	,02860	-.396	1176	.692	-
	Erkek	495	2,87	,80714	,03628				
Bilgisayar Sınıfının Yeterliliği	Kadın	683	3,37	,75235	,02849	- 485	1176	.628	-
	Erkek	495	3,35	,79237	,03677				
Bilgisayar Dersinin Önemi	Kadın	683	3,58	,74457	,02879	-.026	1176	.979	-
	Erkek	495	3,59	,81812	,79237				

p<0.05

Cinsiyet değişkenine göre, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin bilgisayar öğretmenin kendini geliştirmesi [(t₍₁₁₇₆₎ = -0,259 , p>0,05)], bilgisayar dersinin gereksinimleri karşılaması [(t₍₁₁₇₆₎ = -0,396, p>0,05)], bilgisayar dersinin önemi [(t₍₁₁₇₆₎ = 0,485, p>0,05)], ve bilgisayar sınıfının yeterliliği [(t₍₁₁₇₆₎ = -0,026, p>0,05)] boyutlarına ilişkin olarak yapılan t-testi analizlerinde, ilköğretim yöneticilerinin ve öğretmenlerinin boyutlara ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu sonuca göre ilköğretim okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin bilgisayar dersine yönelik görüşlerinde cinsiyet önemli bir değişken olmadığı söylenebilir.

3.3.Yaş Değişkenine Göre İlköğretim Okullarında Bilgisayar Dersine Yönelik Yöneticilerin ve Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 5’de ilköğretim okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin bilgisayar dersine yönelik bilgisayar öğretmenin kendini geliştirmesi, bilgisayar dersinin gereksinimleri karşılaması, bilgisayar dersinin önemi ve bilgisayar sınıfının yeterliliği boyutlarına ilişkin görüşleri ile yöneticilerin ve öğretmenlerin yaşları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 5 incelendiğinde, ilköğretim okulu yöneticilerinin ve öğretmenlerinin bilgisayar derslerine ilişkin görüşlerinde yaş değişkenine göre bilgisayar öğretmenin kendini geliştirmesi [$F_{(3-1142)} = 4,982, p>=0,05$] ve bilgisayar dersinin gereksinimleri karşılaması [$F_{(3-1142)} = 2,593, p>=0,05$] boyutlarında anlamlı bir fark görülmezken, bilgisayar sınıfının yeterliliği [$F_{(3-1142)} = 3,849, p<0,05$] ve bilgisayar dersinin önemi [$F_{(3-1142)} = 0,128, p<0,05$] boyutlarında anlamlı şekilde farklılaştığını göstermektedir. Diğer bir ifade ile ilköğretim okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin bilgisayar dersine yönelik görüşlerinde bilgisayar sınıfının yeterliliği ve bilgisayar dersinin önemi boyutlarında, yöneticilerin ve öğretmenlerin yaşlarına bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Bilgisayar öğretmenin kendini geliştirmesi boyutunda tüm yaş grupları “çok katılıyorum” şeklinde görüş bildirirken, bilgisayar dersinin önemi boyutunda tüm yaş grupları “katılıyorum” şeklinde görüş bildirmiştir.

Tablo 5: Yaş Değişkenine Göre İlköğretim Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerinin Bilgisayar Dersine Yönelik Görüşlerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi ve Tukey Testi Sonuçları

Boyutlar	Kıdem	N	\bar{X}	SS	SH	F	p	Anlamlı Fark
Bilgisayar Öğretmeninin Kendini Geliştirmesi	A-21-30 arası	144	4,2135	,76489	,06374	2,593	,051	-
	B-31-40 arası	466	4,0014	,82721	,03832			
	C-41-50 arası	438	4,0221	,82743	,03954			
	D-50 üzeri	130	4,0238	,80316	,07044			
Bilgisayar Dersinin Gereksinimleri Karşılması	A-21-30 arası	144	2,8400	,78297	,06525	,128	,944	-
	B-31-40 arası	466	2,8817	,76927	,03564			
	C-41-50 arası	438	2,8604	,76884	,03674			
	D-50 üzeri	130	2,8734	,79514	,06974			
Bilgisayar Sınıfının Yeterliliği	A-21-30 arası	144	3,6946	,69915	,05826	3,849	,009	B-C
	B-31-40 arası	466	3,6502	,78150	,03620			
	C-41-50 arası	438	3,5046	,78241	,03738			
	D-50 üzeri	130	3,5313	,78959	,06925			
Bilgisayar Dersinin Önemi	A-21-30 arası	144	3,5947	,78800	,06567	4,982	,002	A-B A-C A-D
	B-31-40 arası	466	3,3388	,76509	,03544			
	C-41-50 arası	438	3,3503	,77247	,03691			
	D-50 üzeri	130	3,2887	,71435	,06265			

p<0.05

Bilgisayar sınıfının yeterliliği boyutunda anlamlı farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere yapılan Tukey testi sonuçları; 31 – 40 yaş grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri ile 41 – 50 yaş grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. Sonuçlar 31-40 yaş grubundaki yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinin ($\bar{X}=3,6502$), 41- 50 yaş grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinden ($\bar{X}=3,5046$) daha olumlu olduğunu göstermektedir.

Bilgisayar dersinin önemi boyutunda anlamlı farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere yapılan Tukey testi sonuçları; 21 - 30 yaş grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri ile 31-40 yaş grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri, 21 - 30 yaş grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri ile 41-50 yaş grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri, 21 - 30 yaş grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri ile 51 ve üstü yaş grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. Sonuçlar, 21 – 30 yaş grubunda bulunan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinin ($\bar{X}=3,5947$), 31-40 yaş grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinden ($\bar{X}=3,3388$), 41-50 yaş grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinden ($\bar{X}=3,3503$), 51 ve üstü yaş grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinden ($\bar{X}=3,2887$) daha olumlu olduğunu göstermiştir. Yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinde yaşı arttıkça bilgisayar dersinin önemine dair düzeyinin azaldığı görülmektedir.

3.4.Hizmet Süresi Değişkenine Göre İlköğretim Okullarında Bilgisayar Dersine Yönelik Yöneticilerin ve Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 6’da ilköğretim okulu yöneticilerin ve öğretmenlerin bilgisayar dersine ilişkin görüşleri bilgisayar öğretmenin kendini geliştirmesi, bilgisayar dersinin gereksinimleri karşılaması, bilgisayar dersinin önemi ve bilgisayar sınıfının yeterliliği boyutlarına ilişkin yöneticilerin ve öğretmenlerin hizmet süreleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 6: Hizmet süresi Değişkenine Göre İlköğretim Okul Yöneticilerinin Ve Öğretmenlerinin Bilgisayar Dersine Yönelik Görüşlerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi ve Tukey Testi Sonuçları

Boyutlar	Yaş Aralığı	N	\bar{X}	SS	SH	F	p	Anlamlı Fark	
Bilgisayar Öğretmenin Kendini Geliştirmesi	A - 1-5 yıl	101	4,2352	,77803	,07742	2,136	,074	-	
	B - 6-10 yıl	168	3,9410	,78335	,06044				
	C - 11-15 yıl	309	4,0531	,82336	,04684				
	D - 16-20 yıl	206	4,0219	,85325	,05945				
	E - 20 yıl üzeri	394	4,0240	,81756	,04119				
Bilgisayar Dersinin Gereksinimleri Karşılması	A - 1-5 yıl	101	2,8617	,82030	,08162	,603	,661	-	
	B - 6-10 yıl	168	2,8096	,74913	,05780				
	C - 11-15 yıl	309	2,8892	,74379	,04231				
	D - 16-20 yıl	206	2,8266	,80710	,05623				
	E - 20 yıl üzeri	394	2,8988	,77584	,03909				
Bilgisayar Sınıfının Yeterliliği	A - 1-5 yıl	101	3,7468	,76937	,07655	2,647	,032	A – B	
	B - 6-10 yıl	168	3,5960	,70315	,05425				A – C
	C - 11-15 yıl	309	3,6521	,80777	,04595				A – D
	D - 16-20 yıl	206	3,5560	,78700	,05483				A – E
	E - 20 yıl üzeri	394	3,5115	,76949	,03877				
Bilgisayar Dersinin Önemi	A - 1-5 yıl	101	3,5993	,75041	,07467	2,506	,041	A – B	
	B - 6-10 yıl	168	3,3348	,80271	,06193				A – C
	C - 11-15 yıl	309	3,3505	,76597	,04357				A – D
	D - 16-20 yıl	206	3,3487	,78478	,05468				A – E
	E - 20 yıl üzeri	394	3,3491	,74744	,03766				

p<0.05

Tablo 6’da yer alan veriler incelendiğinde, hizmet süresi değişkenine göre ilköğretim okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin bilgisayar dersine ilişkin görüşlerinin bilgisayar öğretmenin kendini geliştirmesi [$F_{(4-1141)} = 2,136$, $p \geq 0,05$] ve bilgisayar dersinin gereksinimleri karşılaması [$F_{(4-1141)} = ,603$, $p \geq 0,05$] boyutlarında anlamlı bir fark görülmezken, bilgisayar sınıfının yeterliliği [$F_{(4-1141)} = 2,647$, $p < 0,05$] ve bilgisayar dersinin önemi [$F_{(4-1141)} = 2,506$, $p < 0,05$] boyutunda ise anlamlı şekilde farklılaştığını göstermektedir. Diğer bir ifade ile okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin bilgisayar dersine yönelik bilgisayar dersinin yeterliliği ve önemi boyutlarına ilişkin görüşleri, yöneticilerin ve öğretmenlerin hizmet yıllarına bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Bilgisayar öğretmenin kendini geliştirmesi, bilgisayar sınıfının yeterliliği ve bilgisayar dersinin önemi boyutlarında tüm hizmet süresi grupları “çok katılıyorum” şeklinde görüş bildirirken, bilgisayar dersinin gereksinimleri karşılaması boyutunda “katılıyorum” şeklinde görüş bildirmektedirler.

Bilgisayar dersinin yeterliliği boyutunda anlamlı farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere yapılan Tukey testi sonuçları; 1 – 5 hizmet süresi grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri ile 6 – 10, 11 – 15, 16 – 20 ve 20 yıl üzeri hizmet

yılları grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. Sonuçlar, 1 – 5 hizmet süresi grubunda bulunan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinin ($\bar{X} = 3,7468$), 6 - 10 hizmet süresi grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinden ($\bar{X} = 3,35960$), 11 – 15 yaş grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinden ($\bar{X} = 3,6521$), 16 – 20 yaş grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinden ($\bar{X} = 3,5560$) ve 20 yıl üzeri hizmet süresi grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinden ($\bar{X} = 3,5115$) daha olumlu olduğunu göstermiştir. Bu sonuçlara bakarak yöneticilerin ve öğretmenlerin hizmet süresi arttıkça bilgisayar dersinin önemine dair düzeyinin azaldığı söylenebilir. Bilgisayar dersinin önemi boyutunda da anlamlı farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere yapılan Tukey testi sonuçları; 1 – 5 hizmet süresi grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri ile 6 – 10, 11 – 15, 16 – 20 ve 20 yıl üzeri hizmet yılları grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. Sonuçlar, 1 – 5 hizmet süresi grubunda bulunan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinin ($\bar{X} = 3,5993$), 6 - 10 hizmet süresi grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinden ($\bar{X} = 3,3348$), 11 – 15 yaş grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinden ($\bar{X} = 3,3505$), 16 – 20 yaş grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinden ($\bar{X} = 3,3487$) ve 20 yıl üzeri hizmet süresi grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinden ($\bar{X} = 3,3491$) daha olumlu olduğunu göstermiştir. Bu sonuçlara bakarak yöneticilerin ve öğretmenlerin hizmet süresi arttıkça bilgisayar dersinin önemine dair düzeyinin azaldığı söylenebilir.

4.SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Milli eğitim bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında bilgisayar dersine yönelik yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinin belirlenmesine çalışılmıştır. Bu doğrultuda ilköğretim okullarında yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla bir madde havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra uzman görüşlerine dayalı olarak bu maddelerde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Ölçeğin faktör yapısının belirlenmesi (açımlayıcı faktör analizi), yapı geçerliliğinin test edilmesi (doğrulayıcı faktör analizi) ve güvenilirlik çalışmalarının yapılması işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin dört faktörden oluştuğu görülmüştür. Bu faktörlere; (1) bilgisayar sınıfının yeterliliği, (2) bilgisayar dersinin önemi, (3) bilgisayar dersinin gereksinimleri karşılaması ve (4) bilgisayar öğretmenin kendini geliştirmesi adı verilmiştir. Ölçeğin 15 maddeden oluşan dört faktörlü yapısının geçerliliği için DFA uygulanmıştır. Ölçeğin toplam puanı ile faktör puanları arasında, her dört faktör arasında yeterli düzeyde anlamlı ilişkiler saptanmış ve ölçeğin dört faktörlü yapısı doğrulayıcı faktör analizi ile desteklenmiştir.

Ölçek Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarda uygulanmasının ardından veri sonuçları SPSS 10.0 programında analizlere tabi tutulmuştur. Analiz sonuçlarına göre; çalışmada bilgisayar dersine yönelik ilköğretim okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada yöneticilerin ve öğretmenlerin bilgisayar dersine yönelik görüşlerinde en yüksek bilgisayar öğretmenin kendini geliştirmesi, en düşük bilgisayar dersinin gereksinimleri karşılaması boyutlarında saptanmıştır.

Araştırmada bilgisayar dersine yönelik bilgisayar öğretmenin kendini geliştirmesi, bilgisayar dersinin gereksinimleri karşılaması, bilgisayar sınıfının yeterliliği ve bilgisayar dersinin önemi boyutlarına ilişkin sınıf öğretmenleri, branş öğretmenleri, okul müdürleri ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ayrıca

ilköğretim okulu yöneticileri ve öğretmenleri bilgisayar dersine yönelik görüşlerinde, cinsiyetleri arasında da anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre bilgisayara yönelik okul çalışanlarının görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan birçok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmaların sonuçlarının bir kısmı yapılan araştırmanın sonuçlarını desteklerken, bir kısmı da araştırma sonuçlarıyla örtüşmemektedir. Gerçek, Yılmaz, Köseoğlu ve Soran (2006)'nın öğretmen adaylarının bilgisayarla ilgili tutumlarını belirlemeyi ve çeşitli değişkenler açısından incelemeyi amaçlayan araştırması araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. Gerçek, Köseoğlu, Yılmaz, Soran(2006)'ın çalışmasında öğretmen adaylarının bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Araştırma sonucunda, yöneticilerin ve öğretmenlerin yaşı arttıkça bilgisayar dersinin önemine dair olumlu görüş düzeyinin azaldığı, yine yaş değişkeninde bilgisayar sınıfının yeterliliği boyutunda 31-40 yaş grubundaki öğretmen ve yöneticilerin görüşlerinin, 41- 50 yaş grubunda olan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinden daha olumlu olduğu bulunmuştur. Yaş değişkenine dair bulgular, Uslu'nun (2008) ilköğretimde çalışan öğretmenlerin bilgisayara karşı tutumlarını ve bilgisayar kaygı düzeylerini belirlemeyi amaçlayan çalışmasıyla ve Erkan'ın (2003) anaokulu öğretmenlerinin bilgisayara yönelik tutumlarının incelenmesi çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Uslu(2008), çalışmasında öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarının yaşlarına göre, istatistiksel açıdan anlamlı olarak değiştiğini saptamıştır. Çalışmaya göre öğretmenlerin yaşları arttıkça bilgisayara yönelik pozitif tutumları azalmaktadır. 20 -25 yaş arası grubun bilgisayara yönelik pozitif tutumlarının en yüksek seviyede, 41 yaş ve üzeri grubun bilgisayara yönelik pozitif tutumlarının en düşük seviyede olduğu gözlenmiştir. Erkan(2003)'ın çalışmasında öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarının olumlu olduğunu, özellikle 18-34 yaş arası genç öğretmenlerin 36-40 yaş arası daha yaşlı olan öğretmenlere göre bilgisayara yönelik daha olumlu tutumlara sahip oldukları bulunmuştur.

Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin bilgisayar dersine yönelik görüşleri hizmet süresi değişkenine göre bilgisayar dersinin yeterliliği ve önemi boyutlarına ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bilgisayar öğretmenin kendini geliştirmesi, bilgisayar sınıfının yeterliliği ve bilgisayar dersinin önemi boyutlarında tüm hizmet süresi grupları “çok katılıyorum” şeklinde görüş bildirirken, bilgisayar dersinin gereksinimleri karşılama boyutunda “katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinde hizmet süresi arttıkça bilgisayar dersinin önemine dair düzeyin azaldığı görülmektedir. Araştırmadaki bulgular alinyazındaki bazı araştırmalarla farklı sonuçlar göstermiştir. Bindak ve Çelik(2005)'in “İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi” isimli araştırmasındaki sınıf ve branş öğretmenlerinin bilgisayara yönelik tutumları arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Başer, Yeşildere ve Ev (2003)'ün “Müfredat Laboratuvar Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Bilgisayar Destekli Eğitime Bakış Açılı” isimli çalışmasında da, mesleki deneyim değişkeni açısından öğretmenlerin bilgisayar kullanımıyla ilgili anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

Bilgisayar öğretmenlerinin gelişen teknolojileri yakından takip edebilmelerine ve kendilerini bu yönde geliştirebilmelerine yönelik sertifikasyon kursları düzenlenerek hizmet içi eğitim gerçekleştirilmelidir.

Bilgisayar teknolojileri hakkındaki süreli yayınlara okul tarafından abone olunmalıdır.

Okullarda bilgisayar teknolojileriyle ilgili olarak yardımcı teknik eleman kadrosu oluşturulmalı ve öğretmenler eğitim öğretim faaliyetlerinden çok teknik işlerle uğraşmak zorunda bırakılmamalıdır.

Bilgisayar dersi öğretim programı çağın gereksinimlerine göre her 3 yılda gözden geçirilerek düzenlenmelidir.

KAYNAKÇA

- Alkan, C., (2005), *Eğitim Teknolojisi*, 7. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aydoğan, İ., (2002), "Etkili Yönetim", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13, 61-75.
- Aytaç, T., (2006), *Eğitimde Bilişim Teknolojileri*. 1. Baskı, Ankara: Asil Yayıncılık, 2006.
- Balcı, A. (2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: Pegem A yayinevi.
- Başer, N., Yeşildere, S. ve Ev, E., (2003), "Müfredat Laboratuvar Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Bilgisayar Destekli Eğitime Bakış Açıları", *Çağdaş Eğitim*, 303, 30-36.
- Bektaş, C., (2006), "İlköğretim Okullarında Bilgisayar Derslerine İlişkin Öğretmen Görüşleri Elazığ İli Örneği", Yayınlanmamış, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Büyüköztürk, Ş., (2006), *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı, İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum*, Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö. & Köklü, N., (2010), *Sosyal Bilimler İçin İstatistik*. 6.Baskı, Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Berkant, H. G. ve Efendioğlu, A., (2010), "Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Bilgisayarla İlgili Öz-Yeterlik Algıları ve Bilgisayar Destekli Eğitim Yapmaya İlişkin Tutumları", *9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, 20 -22 Mayıs, Elazığ, 951-955.
- Büyüköztürk, Ş., (2010), *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, 11.Baskı, Pegem A Yayıncılık.
- Çakallı, A. (2008), "İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Bilgisayar Tutumları ve Eğitimde Bilgisayar Kullanımına Yönelik Karşılaştıkları Sorunlar(Samsun İli Örneği)". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çelik, H. C. ve Bindak, R., (2005), "İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi", *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:10, (2005), 27-38.
- Daştan, A., (2008), *Bilgi ve Eğitim Teknolojilerinde Yaşanan Gelişmelerin Muhasebe Eğitimine Etkisi: Türkiye Değerlendirmesi*. Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu Yayınları.
- Duby, J.J., (1994), *Industry Productivity Improvement Techniques For Education: A Reverse Technology Transfer*. In Blandow, D. and Dyrenfurth M. J. (Eds.), *Technology education in school and industry: emerging didactics for human resource development*, (pp. 10-12), Springer-Verlag Berlin Heidelberg.
- Durndell, A. & Haag, Z., (2002), "Computer Self Efficacy, Computer Anxiety, Attitudes Towards The Internet And Reported Experience With The Internet, By Gender In An East European Sample", *Computers in Human Behavior*, 18, ss. 521-535.
- Ergişi, K., (2005), "Bilgi Teknolojilerinin Okulda Etkin Kullanımı İle İlgili Okul Yöneticilerinin Teknolojik Yeterliklerinin Belirlenmesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim, Kırıkkale*.

- Erkan, S., (2003), “Öğretmenlerin Bilgisayara Yönelik Tutumları Üzerine Bir İnceleme”, *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 141-145.
- Gerçek, C., Köseoglu, P., Yılmaz, M., ve Soran, H., (2006), “Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, *Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30 , ss.139 -132.
- Günbayı İ ve Cantürk G., (2011), “Bilgisayar Teknolojisinin Okul Yönetiminde Kullanımında Okul Yöneticilerinin Bilgisayar Teknolojisine Karşı Tutumları”, *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 3, ss. 47-70.
- Hair, J.F., Anderson, R.E., Tahtam R.L. and Black W.C., (1998), *Multivariate Data Analysis*. Fifth Edition, New Jersey: Pearson Education Upper Saddle River.
- Hızal, A., (1989), *Bilgisayar Eğitimi ve Bilgisayar Destekli Öğretime İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Keser, H., (1988), *Bilgisayar Destekli Eğitim İçin Bir Model Önerisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kural, E. F., (2007), *İlköğretim Bilgisayar Dersi Programına İlişkin Öğretmen Görüş ve Beklentileri: Bir Durum Çalışması*. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Li, Q., (2007), *Student And Teacher Views About Technology: A Tale Of Two Cities?*, *Journal of Research on Technology in Education*, 39(4), 377-397.
- Link, T. M. Marz, R., (2006), Computer Literacy And Attitudes Towards E-Learning Among First Year Medical Students, *BMC Medical Education*, 6, 34, ss.1-8.
- Macaulay, L., (2008), “Elementary Principals as Technology Instructional Leaders”, In *Proceedings of World Conference on E-Learning in Corporate, Government, Healthcare, and Higher Education 2008* (pp. 2952-2957). Chesapeake, VA: AACE.
- Malouf, D. B., (2001), *Special education technology and the field of dreams*. In Woodward, C. & Cuban, L. (Eds.), *Technology, curriculum and professional development: adapting schools to meet the needs of students with disabilities*, (ss.1-3), Corwin Press, Inc. A Sage Publications Company, California; USA.
- Maruyama, G.M., (1998), *Basics of structural Equation Modeling*, First Edition, CA:Sage Publication Inc.
- Mercan, M. F., Göçer A., Özsoy İ. N., (2009), *Bilgisayar Destekli Eğitim ve Bilgisayar Destekli Öğretimin Dünyada ve Türkiyede Uygulamalar*, Akademik Bilişim'09 - XI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, ss. 369-372, Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.
- Numanoğlu, G., (1999a), Bilgi Toplumu ve Yeni Kimlikler (I), *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 32, 1-2, ss. 239-253.
- Numanoğlu, G., (1999b), Bilgi Toplumu ve Yeni Kimlikler (II). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 32, 1-2, ss. 331-339.
- Özdamar, K., (2004), *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi*, Eskişehir: Kaan Kitapevi.
- Peşkersoy, E., (2004), *İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin Resim-İş Dersi Ve Öğretmenine Karşı Tutumlarına Yönelik Bir İnceleme*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Rozen, L. & Weil, M., (1995), Computer Availability, Computer Experience And Technophobia Among Public School Teachers, *Computers in Human Behavior*, 11, No. 1, ss. 95-133.
- Salehnia, A. R., (1991), Computer Teachers' Perceptions of Hardware and Software Trends, South Dakota State University. *Journal of Computing Sciences in Colleges*, 6 , 5, ss. 35-46.

- Schermelleh-Engel, K.; Moosbrugger, H. and Müller, H., (2003), Evaluating the Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness-of-Fit Measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8 (2), ss. 23-74,
- Şencan, H., (2005), Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenilirlik Ve Geçerlilik, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şimşek, N., (2002), *Derste Eğitim Teknolojisi Kullanımı*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Tekindal, B. Ertekin, A. R. ve Tekindal, M. A., (2010), Meslek Liselerinde Eğitim Öğretim Gören Öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi (Yozgat İli Yerköy İlçesi Örneği). *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 3, 1, ss. 23-30.
- Toprakçı E. (2005). Türkiye'deki Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin Evlerindeki Bilgisayarı Mesleki Amaçlı Kullanım Profilleri, *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4, 2, 8, ss. 1-12.
- Türkoğlu, R., (2007), Bilişim Teknolojilerinden Bilgi Yönetiminde Yararlanma Düzeyi, 28/07/2007 tarihinde http://www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?nt=615 adresinden alınmıştır.
- Ursavaş, Ö. F., (2010), *İlk ve Ortaöğretim Öğretmenlerinin Teknoloji Korku Düzeylerinin Belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Uslu, Ö. (2008), *İlköğretimde Çalışan Öğretmenlerin Bilgisayara Karşı Tutumları ve Bilgisayar Kaygı Düzeyleri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yıldız, N. & Bircan, H., (1994), *Uygulamalı İstatistik*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.